

Asmens duomenų apsauga Šengeno informacinėje sistemoje

Kas yra Šengeno erdvė?

Tai vidinių sienų neturinti valstybių teritorija, pavadinta Šengeno miesto Liuksemburge vardu, kuriame buvo pasirašytas Šengeno susitarimas. Lietuva Šengeno erdvės nare tapo 2007 m.

Kas yra Šengeno susitarimas?

1985 m. birželio 14 d. penkios valstybės narės: Belgija, Nyderlandai, Liuksemburgas, Vokietija ir Prancūzija pasirašė Šengeno susitarimą dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo (Šengeno susitarimas), kurio tikslas buvo panaikinti asmenų, valstybių narių piliečių, kertančių bendras sienas, kontrolę ir palengvinti transporto ir prekių judėjimą. Po kelių metų kitos valstybės narės, išskyrus Jungtinę Karalystę ir Airiją, prisijungė prie Šengeno susitarimo. Norvegija, Islandija, Šveicarija ir Lichtenšteinas, kurios nėra valstybės narės, taip pat prisijungė prie Šengeno susitarimo.

Kas yra Šengeno konvencija?

1990 m. birželio 19 d. buvo pasirašyta Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo 1985 m. birželio 14 d. sudaryto tarp Beniliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos vyriausybių, dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo (Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo), kuri yra Šengeno informacinės sistemos įkūrimo pagrindas ir palengvina laisvo judėjimo principo įgyvendinimą, įkuriant Šengeno erdvę.

Kas yra Šengeno informacinė sistema?

Šengeno informacinė sistema yra didžiausia informacinė sistema Europoje, kurioje tvarkomi asmens duomenys aukšto lygio saugumo užtikrinimo, įskaitant visuomenės saugumo bei viešosios tvarkos ir saugumo palaikymo valstybių narių teritorijose tikslais.

Šengeno informacinėje sistemoje tvarkoma informacija apie asmenis, kurie kelių grėsmę viešajai tvarkai, visuomenės saugumui arba nacionaliniam saugumui, tuomet kai trečiosios šalies pilietis yra nuteistas valstybėje narėje už nusikalstamą veiką, už kurią baudžiama ne mažesne kaip vienerių metų laisvės atėmimo bausme arba yra pagrįstų priežasčių manyti, kad trečiosios šalies pilietis yra padaręs sunkias nusikalstamas veikas, arba yra aiškių įrodymų, kad jis ketina tokias nusikalstamas veikas padaryti valstybės narės teritorijoje, taip pat kai trečiosios šalies pilietis neteisėtai įvažiuo (bandė įvažiuoti) į Šengeno erdvės valstybes arba neturi teisės gyventi ES. Šioje sistemoje taip pat yra perspėjimai apie dingusius asmenis, ypač vaikus, taip pat informacija apie tam tikrus daiktus, pvz., banknotus, transporto priemones, šaunamuosius ginklus ir tapatybės dokumentus, kurie galėjo būti pavogti, neteisėtai pasisavinti ar dingę. Informacija, įvesta nacionalinių valdžios institucijų į SIS, yra perduodama per centrinę sistemą visoms Šengeno valstybėms.

2013-04-09 pradėjo veikti antrosios kartos Šengeno informacinė sistema (toliau – SIS II), kuri papildyta naujomis funkcijomis, pvz., galimybe įvesti biometrinius duomenis (pirštų atspaudus ir nuotraukas), naujo tipo perspėjimus (dėl pavogtų orlaivių, laivų, konteinerių, mokėjimo priemonių) ar galimybe susieti skirtingus perspėjimus (pavyzdžiui, perspėjimas dėl asmens ir dėl transporto priemonės).

Kaip užtikrinama asmens duomenų apsauga?

Institucijos kiekvienoje šalyje naudojančios SIS II yra įpareigos tikrinti informacijos, kurią įveda į sistemą, kokybę. Šengeno erdvėje yra griežti duomenų apsaugos reikalavimai. Jei duomenys apie asmenį yra saugomi, tas asmuo turi teisę prašyti prieigos prie šių duomenų ir įsitikinti, kad jie yra teisingi ir teisėtai įvesti. Jei taip nėra, asmuo turi teisę prašyti, jog duomenys apie jį būtų ištaisyti ar ištrinti. Suteikti prieigą gali būti atsisakoma tik tada, kai tai būtina reikalinga teisėtos užduoties, susijusios su užklausa, vykdymui ir kitų asmenų teisių ir laisvių gyvenimui.

Kaip kreiptis dėl prieigos, ištaisymo, pakeitimo ir neteisėto asmens duomenų panaudojimo?

Jei manote, kad Jūsų asmens duomenys buvo neteisėtai panaudoti, juos reikia ištaisyti ar ištrinti, galite kreiptis dėl prieigos prie šių duomenų bet kurioje Šengeno šalyje, susiekdami su kompetentinga organizacija ar institucija. Prašymai dėl prieigos, taisymo ar ištrynimo Lietuvoje, turėtų būti adresuojami Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai (www.vrm.lt), kuri yra duomenų valdytojas.

Nacionalinė priežiūros institucija

Nacionalinės priežiūros institucijos paskirtis – vykdyti nepriklausomą jos teritorijoje vykdomo SIS II asmens duomenų tvarkymo ir iš jų teritorijos vykdomo SIS II asmens duomenų perdavimo teisėtumo ir tolimesnio keitimosi papildoma informacija bei jos tvarkymo teisėtumo stebėseną. Lietuvoje

tokia institucija apskirta Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija.

Daugiau informacijos galite rasti Teisės susipažinti su duomenimis naudojimosi vadove, kurį galite rasti ir Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos tinklalapyje www.ada.lt, taip pat galite kreiptis į Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją:

A. Juozapavičiaus g. 6, LT-09310 Vilnius, Lietuva
Tel. + 370 5 271 2804. Faks. + 370 5 261 9494
<https://www.ada.lt>
ada@ada.lt

